

WWW.UWNOTARIS.NL

Van Ee & De Jonge
notariaat, estate planning, mediation
Willemsplantsoen 12, 3511 LB Utrecht
Postbus 19200, 3501 DE Utrecht
T 030-2314133
F 030-2334271
vraaghet@uwnotaris.nl
www.uwnotaris.nl

U heeft nu een document gedownload. Wij adviseren om dit document eerst op te slaan op uw harde schijf om het later rustig te kunnen lezen. Opslaan gaat met de knop "kopie opslaan", maak een map aan "uwnotaris", opslaan.

Dit is de tekst van de brochure "Huwelijkse voorwaarden en partnerschapsvoorwaarden (nieuw erfrecht versie)" van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB.
Het auteursrecht berust bij de KNB.

Van Ee & De Jonge en www.uwnotaris.nl aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van deze brochure. Wij kunnen er niet voor instaan dat dit de meest recente tekst van de betreffende brochure is. Indien van toepassing is de nieuwste uitgave op het notariskantoor verkrijgbaar.

INHOUD

Samenlevingsvormen

Verschillen
Checklist notaris

Algehele gemeenschap van goederen

Huwelijkse voorwaarden

Koude uitsluiting
Beperkte gemeenschap
Verrekenstelsels
Woning en inboedel

Spaarhypothek

Overlijdensrisicoverzekering

Kosten van de huishouding

En/of rekening
Tweede huwelijk

Pensioen
Aanbreng

Huwelijkse voorwaarden tijdens huwelijk
Belastingen

Kosten huwelijkse voorwaarden

SAMENLEVINGSVORMEN

Sinds 1 april 2001 is het huwelijk een samenlevingsverband van twee personen van gelijk of verschillend geslacht. Slechts duurzame ontwrichting van de relatie vormt een grond voor echtscheiding.

De vermogensrechtelijke gevolgen van het huwelijk worden geregeld door het huwelijksvermogensrecht. Door middel van een overeenkomst van huwelijkse voorwaarden - in de praktijk spreekt men doorgaans van 'huwelijkse voorwaarden'- kan worden afgeweken van een aantal wettelijke regels. Dat moet vrijwel altijd bij notariële akte.

De wet biedt sinds 1 januari 1998 de mogelijkheid aan twee personen -van hetzelfde of van verschillend geslacht om hun relatie bij de burgerlijke stand te laten registreren. Op dit 'geregistreerd partnerschap' zijn de regels van het huwelijksvermogensrecht in zijn geheel van toepassing. Dat geldt dus ook voor de regels voor het maken van huwelijkse voorwaarden. Deze worden dan 'partnerschapsvoorwaarden' genoemd.

Hierna zal overwegend gesproken worden over 'echtgenoten' en 'huwelijkse voorwaarden'. Tenzij anders blijkt, geldt hetgeen geschreven wordt dus ook voor partnerschapsvoorwaarden en geregistreerde partners.

Verschillen Vaak zal in het gesprek met de (kandidaat)notaris de vraag rijzen welke verschillen bestaan tussen huwelijk, geregistreerd partnerschap en 'gewoon' ongehuwd samenleven.

De belangrijkste verschillen zijn de volgende:

a Formaliteiten

Zowel huwelijk als geregistreerd partnerschap komen tot stand bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Ook de beëindiging van de relatie is gebonden aan formaliteiten. Aan 'gewoon' ongehuwd samenleven stelt de wet geen eisen. Een samenlevingscontract is verstandig maar niet verplicht.

b Levensonderhoud

Zowel gehuwden als geregistreerde partners zijn wettelijk verplicht elkander 'het nodige' te verschaffen. Daarvan kan niet worden afgeweken. De onderhoudsverplichting kan na beëindiging van de relatie een alimentatieplicht doen ontstaan.

'Gewoon' ongehuwd samenlevenden hebben jegens elkaar geen onderhoudsplicht. Bij een beroep op de Algemene bijstandswet wordt echter wel het inkomen van degene met wie een gemeenschappelijke huishouding wordt gevoerd, in aanmerking genomen.

c Gemeenschap van goederen

Aan de huwelijksvoltrekking en de registratie van het partnerschap verbindt de wet de algehele gemeenschap van goederen. In beginsel vloeien beide vermogens tezamen tot een gemeenschappelijk vermogen. Ook hetgeen in de toekomst wordt verkregen, wordt gemeenschappelijk. Dat geldt niet voor schenkingen en hetgeen wordt geërfd, als de schenker of de erflater uitdrukkelijk heeft bepaald dat hetgeen van hem verkregen wordt niet in een gemeenschap valt. Het intreden van de gemeenschap van goederen kan worden voorkomen door vóór de huwelijksluiting of registratie van het partnerschap huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden te maken. Indien 'gewoon' ongehuwd wordt samengeleefd, ontstaat geen gemeenschap van goederen. Wel kan bij ongehuwd samenlevenden door bijvoorbeeld een gezamenlijke aankoop een gemeenschappelijke eigendom ontstaan.

d Huur

Indien een gehuwd persoon woonruimte huurt voor gezamenlijke bewoning, is diens echtgenoot automatisch medehuurder. Bij echtscheiding bepaalt zo nodig de rechter wie de huur zal voortzetten.

Voor geregistreerde partners geldt hetzelfde. Een 'gewoon' ongehuwd samenlevende partner kan pas na twee jaar verlangen dat de verhuurder hem of haar als medehuurder erkent. Binnen die

twee jaar loopt de partner van de huurder de kans op straat gezet te worden zonder dat hij of zij daartegen iets kan ondernemen.

e Pensioen

Deelnemers aan een (aanvullende) pensioenregeling bouwen ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen (weduwen- en weduwnaarspensioen) op. Daartoe wordt bij het pensioenfonds een pot gevormd. Voor het geval van echtscheiding of beëindiging van geregistreerd partnerschap heeft de wetgever geregeld wat met die pot dient te geschieden. Van toepassing is de 'Wet pensioenverevening bij scheiding'. Deze leidt tot een deling van het ouderdomspensioen voor zover dat tijdens het bestaan van het huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd. Het nabestaandenpensioen (weduwen- en weduwnaarspensioen) komt, voor zover opgebouwd tijdens het huwelijk, automatisch toe aan de (gewezen) echtgenoot/partner. Bij huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden kan een andere regeling worden getroffen. Elders in deze brochure treft u hierover meer informatie aan. De meeste pensioenfondsen kennen voor 'gewoon' ongehuwd samenlevenden een zogenaamd partnerpensioen. Dat is te vergelijken met het nabestaandenpensioen. Om daarvoor in aanmerking te komen dient aan enige vereisten te worden voldaan. Die verschillen van fonds tot fonds. Meestal wordt een notarieel samenlevingscontract verlangd.

f Erfrecht

In geval van huwelijk en geregistreerd partnerschap erft de langstlevende of partner samen met de kinderen. De erfrechtelijke positie van de langstlevende echtgenoot of partner kan bij testament worden versterkt door middel van een zogenaamde ouderlijke boedelverdeling. Daardoor behoudt de langstlevende in feite de hele nalatenschap. Volgens de wet erven 'gewoon' ongehuwd samenlevenden niet van elkaar. 'Gewoon' ongehuwd samenlevenden moeten daarom een testament maken.

In het nieuwe erfrecht dat op 1 januari 2003 van kracht werd, wordt de erfrechtelijke positie van de langstlevende sterk verbeterd.

g. Successierecht

Deze belasting wordt geheven over hetgeen uit iemands nalatenschap wordt verkregen. Een langstlevende echtgenoot of langstlevende geregistreerde partner geniet een vrijstelling van € 467.848,- (vrijstelling 2002), ongeacht hoe lang het huwelijk of de registratie duurde. Op die vrijstelling wordt echter in mindering gebracht de helft van de waarde van pensioenaanspraken (en dergelijke). De vrijstelling bedraagt echter minimaal € 133.670,- (2002). Over het hetgeen meer dan het vrijgestelde bedrag wordt verkregen, wordt 5-27% successierecht betaald, afhankelijk van de waarde van de verkrijging.

Voor 'gewoon' ongehuwd samenwonenden geldt een minder ruimhartige regeling. Indien de gemeenschappelijke huishouding minder dan twee jaar heeft geduurd, bestaat er in principe geen vrijstelling. Na verloop van twee jaar loopt de vrijstelling in drie jaar geleidelijk op naar hetzelfde bedrag als geldt voor gehuwden. Zo lang de termijn van vijf jaar niet is verstreken wordt belasting geheven naar een tarief van 41-68%. Na vijf jaar valt men in het gehuwdentarief (5-27%). In een samenlevingscontract kan, via een 'verblijvingsbeding' de heffing van successierecht binnen voormelde periode van vijf jaar worden voorkomen. Hetgeen verkregen wordt, moet dan wel gemeenschappelijk eigendom zijn geweest.

Samenwoners die

- langer dan 6 maanden samenwonen;
  - ingeschreven staan op een woonadres in de gemeentelijke basisadministratie;
  - en de zorgverplichting hebben vastgelegd in een notarieel samenlevingscontract;
- hebben direct een vrijstelling van € 467.848,- (vrijstelling 2002). Dat is anders als de samenwoners bloedverwanten in rechte lijn zijn (bijvoorbeeld ouders of kinderen) of de samenwoners zich voor de heffing van de inkomstenbelasting hadden kunnen laten kwalificeren als partner, maar dit

hebben nagelaten gedurende 5 jaar voorafgaande aan het moment van overlijden van een van de samenwoners.

h Kinderen

Van belang is of tussen een ouder en een kind 'familierechtelijke betrekkingen' bestaan. Dat heeft gevolgen voor de geslachtsnaam, het gezag (ouderlijk gezag/voogdij), het omgangsrecht en het erfrecht. Voor meer informatie zie de betreffende KNB-brochures.

Wanneer sprake is van een huwelijk tussen een man en een vrouw, bestaan tussen een uit een huwelijk geboren kind en zijn belde ouders automatisch familierechtelijke betrekkingen. Bij een huwelijk tussen twee vrouwen, een geregistreerd partnerschap en 'gewoon' ongehuwd samenleven ontstaan door de geboorte alleen familierechtelijke betrekkingen tussen de moeder (degene die het kind baarde) en het kind. Wanneer een kind tijdens een geregistreerd partnerschap is geboren, hebben de ouder en de partner het gezamenlijk gezag, tenzij er een andere ouder is. Zijn beide geregistreerde partners de ouders van het kind, dan ontstaat gezamenlijk gezag.

Familierechtelijke betrekkingen tot de vader ontstaan eerst doordat deze het kind 'erkent'. Deze erkenning kan reeds tijdens de zwangerschap geschieden. Men kan ervoor terecht bij de ambtenaar van de burgerlijke stand en bij de notaris.

Voor de erkenning is in beginsel de toestemming van de moeder nodig en van het kind als deze ouder is dan 12 jaar. Is het kind ouder dan 16 jaar dan is alleen de toestemming van het kind nodig. De rechtbank kan 'vervangende toestemming' geven indien de moeder van het kind weigert om toestemming te geven.

Checklist notaris De (kandidaat-)notaris is de deskundige bij uitstek op het gebied van de huwelijkse voorwaarden. Een notariële akte is wettelijke vereist. De inrichting van de overeenkomst hangt echter vooral af van de wensen van partijen. In overleg met de notaris zullen meestal de volgende vragen aan de orde komen:

- In hoeverre willen partijen hun vermogen (aanbreng, schenkingen, erfenissen) delen?
- Willen partijen hun (arbeids)inkomsten delen?
- In welke verhouding nemen partijen de kosten van de huishouding voor hun rekening?
- Dient het belang van een onderneming (BV) bijzondere aandacht te hebben?
- Wat moet er geregeld worden ten aanzien van het huis en de financiering daarvan?
- Hoe wordt het huwelijk afgewikkeld bij een eventuele echtscheiding?
- Wat zijn de gevolgen van het overlijden van één van beiden?
- Heeft het aangaan van huwelijkse voorwaarden gevolgen op het gebied van het pensioen?
- Waarop dient bij het afsluiten van levensverzekeringen en de betaling van de premie te worden gelet?

ALGHELE GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN

Door de voltrekking van het huwelijk (waaronder hierna tevens te begrijpen het 'geregistreerd partnerschap') ontstaat een algehele gemeenschap van goederen. Eerder in deze brochure werd hier reeds op gewezen. Schenkingen en erfrechtelijke verkrijgingen zullen vaak niet tot de gemeenschap behoren omdat de erflater of schenker bepaalt dat hetgeen wordt verkregen niet in een huwelijksgemeenschap valt. Alle schulden zijn in beginsel gemeenschappelijk. Dat betekent dat iedere schuldeiser van de echtgenoten zich kan verhalen op de gehele gemeenschap. Na echtscheiding wordt men ook voor de helft aansprakelijk voor de gemeenschapsschulden die de ander heeft. Een voordeel van de gemeenschap van goederen is dat de echtgenoot die

niet of weinig inkomsten uit arbeid heeft, deelt in de opbouw van het vermogen. Huishoudelijke en opvoedkundige arbeid wordt aldus indirect beloond.

Ingeval van overlijden van een echtgenoot is de helft van de gemeenschap van goederen zijn nalatenschap. De andere helft behoort op grond van wet toe aan de andere echtgenoot.

Bij echtscheiding wordt het gemeenschappelijk vermogen gedeeld. 'Redelijkheid en billijkheid' spelen dan een grote rol. Deze kunnen er toe leiden dat bijvoorbeeld een huis of een onderneming (aandelen) worden toegedeeld aan één van beiden en dat de ander genoeg moet nemen met geld. Als een echtgenoot een onderneming drijft is het vaak van belang om huwelijkse voorwaarden te maken.

Echtscheiding kan anders te veel gevaren opleveren voor de continuïteit van de onderneming. Bij de regeling mag echter het belang van de echtgenoot van de ondernemer niet uit het oog worden verloren.

HUWELIJKSE VOORWAARDEN

Wie huwelijkse voorwaarden wenst te maken, heeft in beginsel een grote mate van vrijheid (contractsvrijheid). Maar de wederzijdse onderhoudsplicht is van dwingende aard. Ook kan niet worden afgeweken van regels die gezinsbescherming' beogen. Zo is altijd de toestemming van de andere echtgenoot vereist voor onder andere het (ver)kopen of met hypotheek belasten van de gezamenlijk bewoonde woning en voor het doen van schenkingen.

Voor de inrichting van de overeenkomst van huwelijkse voorwaarden zijn o.a. van belang:

- de wens het bestaande en/of toekomstige inkomen en vermogen te delen;
- de bereidheid het 'verlies in verdien capaciteit', dat kan optreden door het uitoefenen van verzorgende en opvoedende taken, te compenseren;
- de wenselijkheid een onderneming te beschermen tegen de gevolgen van echtscheiding of schulden van de andere echtgenoot;
- de mate waarin partijen het ouderdoms- en nabestaandenpensioen bij echtscheiding wensen te delen;
- de verzorging van de overblijvende partner in geval van overlijden.

Een lastig probleem bij het opstellen van een overeenkomst van huwelijkse voorwaarden is dat de overeenkomst wordt aangegaan voor een lange duur. Er moet daarom zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat omstandigheden veranderen.

'Koude uitsluiting' Koude uitsluiting noemt men de overeenkomst van huwelijkse voorwaarden waarbij tussen partijen geen enkele gemeenschap van goederen bestaat. Het woord 'koud' heeft betrekking op het feit dat partijen op geen enkele wijze hun inkomen en vermogenstoename verrekenen (delen). Deze huwelijkse voorwaarden zorgen ervoor dat tussen de echtgenoten een minimum aan financiële banden bestaat. Het enige dat hen financieel bindt, is de wettelijke verplichting elkander 'het nodige' te verschaffen.

Deze huwelijkse voorwaarden houden grote risico's in voor een echtgenoot die, nu of in de toekomst, geen eigen inkomen heeft. Hij of (meestal) zij deelt in geen enkel opzicht in de vermogenstoename die bij de andere echtgenoot optreedt, terwijl hij geen eigen vermogen kan vormen. Niettemin kunnen deze huwelijkse voorwaarden aanvaardbaar zijn bijvoorbeeld als de economische zelfstandigheid van een partner door het huwelijk niet in gevaar komt of als ouderen trouwen.

Beperkte gemeenschap De wet biedt de mogelijkheid om bij huwelijkse voorwaarden voor een beperkte gemeenschap van goederen te kiezen. De gemeenschap omvat bijvoorbeeld al hetgeen

tijdens het huwelijk wordt verkregen, anders dan door schenking of erfrecht. De gemeenschap heeft onder andere tot gevolg dat de schulden van ieder der echtgenoten kunnen worden verhaald op de gehele gemeenschap. In de praktijk komen zulke huwelijkse voorwaarden nauwelijks voor. Dat is vooral ook te wijten aan het feit dat de meeste mensen er niet in slagen ieders eigen vermogen én het gemeenschappelijk vermogen uit elkaar te houden.

Verrekenstelsels Het elders geschetste bezwaar tegen de 'koude uitsluiting' (geen deling van inkomsten) wordt in de praktijk ondervangen door aan de uitsluiting van iedere gemeenschap een of meer verrekenbedingen toe te voegen.

Men spreekt van een 'periodiek verrekenbeding' ingeval het beding verplicht tot jaarlijkse verrekening van de gespaarde inkomsten. Vaak wordt de verrekening beperkt tot de inkomsten uit arbeid. Rente, dividend en dergelijke vallen er dan niet onder. Als de verrekening niet periodiek maar slechts aan het eind van de rit (chtscheiding, overlijden) moet gebeuren, is er sprake van een 'finaal verrekenbeding'.

In geval van overlijden wordt dan meestal afgerekend alsof algehele gemeenschap had bestaan. Bijchtscheiding wordt vaak van de verrekening uitgesloten hetgeen ten huwelijk is aangebracht en hetgeen krachtens schenking of erfrecht is verkregen.

Doorgaans worden zowel een periodiek als een finaal verrekenbeding opgenomen. Daardoor wordt voorkomen dat problemen ontstaan doordat geen periodieke verrekening gedurende de huwelijksjaren plaatsvindt. Het opnemen van een periodiek verrekenbeding is toch zinvol omdat het de mogelijkheid opent tijdens het huwelijk vermogen over te hevelen van de een naar de ander. Dat kan dan niet als een schenking worden aangemerkt.

Het verdient aanbeveling in de huwelijkse voorwaarden vast te leggen wat onder 'inkomsten' wordt verstaan. In het algemeen zal daarbij ook moeten worden gelet op de winst die wordt gemaakt in een BV waarin één van beiden de meerderheid of alle aandelen houdt, dan wel tevens directeur is. In die hoedanigheid kan hij de hoogte van het inkomen verregaand beïnvloeden.

Woning en inboedel Het feit dat iedere huwelijksvermogensrechtelijke gemeenschap bij huwelijkse voorwaarden is uitgesloten, verhindert niet dat bijvoorbeeld een huis op naam van beide echtgenoten wordt 'gezet'. Tot ieders eigen vermogen behoort dan de helft van dat huis. Schuldeisers van één der echtgenoten kunnen zich dan slechts verhalen op die helft.

Ook inboedelgoederen kunnen om zojuist bedoelde zin gezamenlijk eigendom zijn. Indien de administratie ontbreekt, zal de bewijslevering echter niet steeds eenvoudig zijn. Ingeval een huis geheel of gedeeltelijk op naam wordt gezet van een ander dan degene die de koopprijs betaalt, is het raadzaam de gevolgen van deze betaling schriftelijk vast te leggen. Bij eventuele scheiding, maar ook bij overlijden, kunnen anders grote problemen ontstaan. Het is goed zich door de (kandidaat-) notaris te laten voorlichten.

SPAARHYPOTHEEK

Indien het huis wordt gefinancierd met behulp van een hypothecaire lening, behoort de verschuldigde rente tot de kosten van de huishouding. Aflossingen komen voor rekening van de eigenaren in verhouding tot ieders deel in de eigendom. Betaalt de een te veel aan aflossing dan ontstaat een vergoedingsrecht jegens de ander.

Vaak heeft op een hypothecaire lening of een deel daarvan niet periodiek te worden afgelost. In plaats daarvan is dan doorgaans een spaarregeling getroffen. In plaats van aflossingen betaalt men spaarpremies aan een verzekeringsmaatschappij. Gedurende de looptijd van de lening (veelal dertig jaar) wordt dan een bedrag gespaard dat samen met de (gefixeerde) beleggingswinst

gelijk is aan het totale geleende bedrag. De premies zijn, evenals aflossingen, fiscaal niet aftrekbaar maar de beleggingswinst is onder omstandigheden vrij van inkomstenbelasting. Bij een spaarhypotheek wordt het risico van voortijdig overlijden gedekt door een overlijdensrisicoverzekering.

OVERLIJDENS RISICOVERZEKERING

Een uitkering op grond van een overlijdensrisicoverzekering wordt met successierecht belast indien voor de verkrijging 'iets' aan het vermogen van de overledene is onttrokken, zoals premies voor de verzekering. Om te voorkomen dat successierecht betaald moet worden, dient er op te worden gelet:

- a. dat de premies verschuldigd zijn door een ander dan de verzekerde (de overledene), en
- b. dat de huwelijkse voorwaarden zodanig zijn ingericht dat premies niet indirect geheel of ten dele voor rekening komen van de verzekerde (de overledene) (bijvoorbeeld via een verrekenbeding).

Het voorgaande houdt tevens in dat het bij de 'spaarhypotheek' nodig is de premie te splitsen in een spaarpremie en een risicopremie.

De (kandidaat-)notaris kan u ook over dit moeilijke onderwerp nadere informatie verschaffen.

KOSTEN VAN DE HUISHOUDING

Doorgaans wordt overeengekomen dat partijen de kosten van de huishouding voor hun rekening nemen naar evenredigheid van hun netto inkomsten (uit arbeid). Veelal verdient het aanbeveling te omschrijven wat als kosten van de huishouding wordt aangemerkt. Rente (betreffende een woninghypotheek) en huur vallen daar zeker onder. Maar ook autokosten, onroerende zaakbelasting en kosten van kinderopvang kunnen daaronder worden begrepen.

De en/of- rekening Het aanhouden van een zogenaamde 'en/of- rekening' is praktisch. Ten laste daarvan kunnen bijv. de kosten van de huishouding worden betaald. Ingeval gekozen is voor een verrekenbeding betreffende de inkomsten (uit arbeid), kan ieders inkomen op die rekening worden gestort. Tot het saldo op die rekening zijn beiden dan krachtens het verrekenbeding voor de helft gerechtigd.

Het gebruik van een en/of- rekening betekent niet automatisch dat het tegoed aan ieder van de partners voor de helft toekomt. Met 'en/of' wordt slechts aangeduid dat de partners zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk over het tegoed kunnen beschikken. Het tegoed komt in beginsel toe aan degene die het op de rekening gestort heeft of heeft laten storten.

'Tweede' huwelijk Voor wie in het huwelijk treedt en kinderen heeft uit een eerdere relatie, zal het maken van huwelijkse voorwaarden vaak zeer wenselijk zijn. Zonder huwelijkse voorwaarden ontstaat immers een gemeenschap van goederen. Dat kan voordelig zijn indien de partner vermogende is. Het is echter nadelig ingeval de nieuwe partner minder vermogen bezit. Daarbij moet u bedenken dat er geen garantie bestaat dat het door huwelijk verkregen vermogen terugkeert naar de familie waar het vandaan kwam. Volgens de wet erven echtgenoten van elkaar een kindsdeel, maar erven kinderen niet van hun stiefouder. Om dat te bereiken moet de stiefouder een testament maken. Een testament kunt u altijd wijzigen (herroepen). Hiermee vervalt het testament dat u al had gemaakt.

Pensioen Eerder in deze brochure werd reeds gewezen op de 'Wet pensioenverevening bij scheiding'. Deze wet regelt de deling bij helfte (de zogenaamde verevening) van het tijdens het huwelijk opgebouwde ouderdomspensioen. Bij huwelijkse voorwaarden kan men van die regeling afwijken, onder andere door ook het vóór het huwelijk opgebouwde pensioen in de verevening te betrekken. Ook kan worden afgezien van iedere verevening.

Aanbreng Bij het aangaan van de huwelijkse voorwaarden kan ten aanzien van de al aanwezige goederen onaantastbaar worden vastgelegd wat van wie is. De notaris zal daarom vragen of partijen de aanbreng van ieder van hen gespecificeerd op een lijst willen vermelden. Van alle op de lijst vermelde goederen staat vast wie de eigenaar is en kan daarover geen geschil ontstaan.

HUWELIJKSE VOORWAARDEN TIJDENS HET HUWELIJK

Tijdens het huwelijk kunnen huwelijkse voorwaarden worden gewijzigd of alsnog worden aangegaan. Aangezien het een overeenkomst betreft, is de medewerking van beide partijen nodig. Voor wijziging (opheffing) kan reden bestaan met het oog op de toekomstige heffing van successierecht maar ook om (meer) evenwichtige economische verhoudingen tussen de echtgenoten te creëren.

Voor het maken of wijzigen van huwelijkse voorwaarden tijdens het huwelijk is de goedkeuring van de rechtbank vereist, hetgeen kostenverhogend werkt. Indien men, nadat men is geregistreerd als partners, met dezelfde partner wil trouwen en voor dát huwelijk huwelijkse voorwaarden wil maken (dan wel de eerder gemaakte partnerschapsvoorwaarden wil wijzigen), is voor de huwelijkse voorwaarden goedkeuring van de rechtbank vereist. Als men de eerder gemaakte partnerschapsvoorwaarden wil handhaven, dan is het niet nodig om ter gelegenheid van het sluiten van het (opvolgend) huwelijk huwelijkse voorwaarden te maken. De partnerschapsvoorwaarden blijven als huwelijkse voorwaarden van kracht.

Belastingen Op het gebied van de inkomstenbelasting maakt het geen verschil of men al dan niet huwelijkse voorwaarden heeft gemaakt.

Voor de heffing van successierecht daarentegen is de aard van het huwelijksvermogensregime van groot belang. Mede om deze reden wordt na het arbeidzame leven vaak gekozen voor opheffing van de bestaande huwelijkse voorwaarden. Dan ontstaat er een gemeenschap van goederen en komt het door de één opgebouwd vermogen aan beide echtgenoten gelijkelijk toe, waardoor de helft buiten het erfrecht (en dus de heffing van successierecht) blijft.

KOSTEN HUWELIJKSE VOORWAARDEN

Over het notarieel honorarium is omzetbelasting (BTW) verschuldigd. De huwelijkse voorwaarden moeten worden ingeschreven bij de griffie van de rechtbank, hetgeen griffierecht kost. Ook tijdens het huwelijk kunnen echtgenoten alsnog huwelijkse voorwaarden maken. Door tijdens het huwelijk huwelijkse voorwaarden te maken, verdelen de echtgenoten het vermogen, waarbij iedere echtgenoot het recht heeft op de helft. De kosten voor het maken van huwelijkse voorwaarden tijdens het huwelijk zijn hoger dan voor het huwelijk.

Oorzaak hiervan is onder andere dat extra werkzaamheden moeten worden verricht, zoals de verdeling van het gemeenschappelijk vermogen. De (kandidaat-)notaris kan u een kostenopgave

verstrekken. Voor meer informatie zie de informatiekaart 'Notariskosten' die op ieder notariskantoor verkrijgbaar is.

Colofon
oktober 2002
Uitgave Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Postbus 16020, 2500 BA Den Haag
Druk Den Haag Offset B.V., Rijswijk
Ontwerp PCB/BK&P, Amstelveen
Foto omslag Feddo van Gogh Amsterdam